

Debrecen Egyetem
Mezőgazdaság- Élelmiszertudományi és
Környezetgazdálkodási Kar

Pannon Egyetem
Georgikon Kar

Agrár-környezetvédelmi Modul Talajvédelem-talajremediáció

KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁSI MÉRNÖKI MSc
TERMÉSZETVÉDELMI MÉRNÖKI MSc

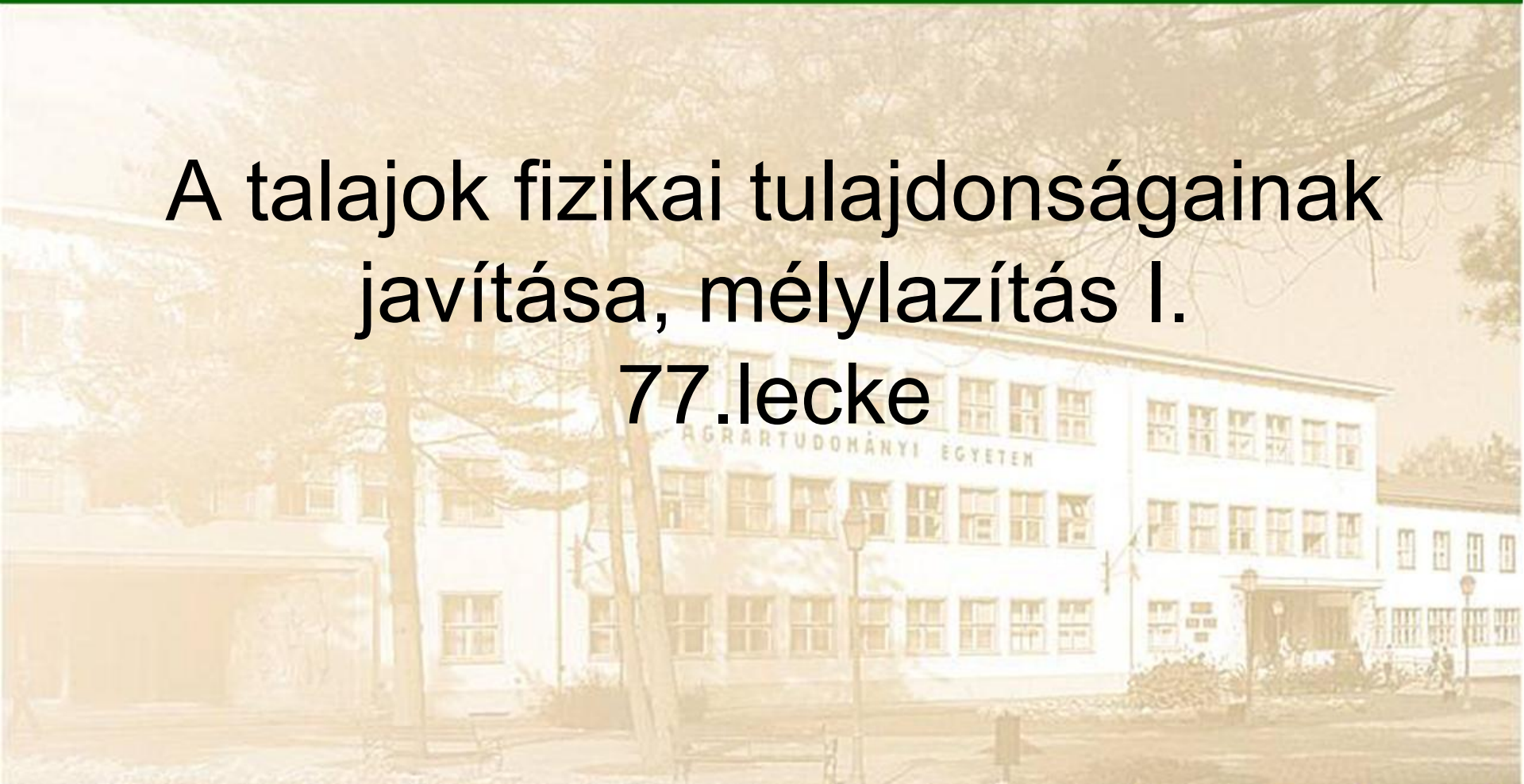

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A talajok fizikai tulajdonságainak javítása, mélylazítás I.

77.lecke

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

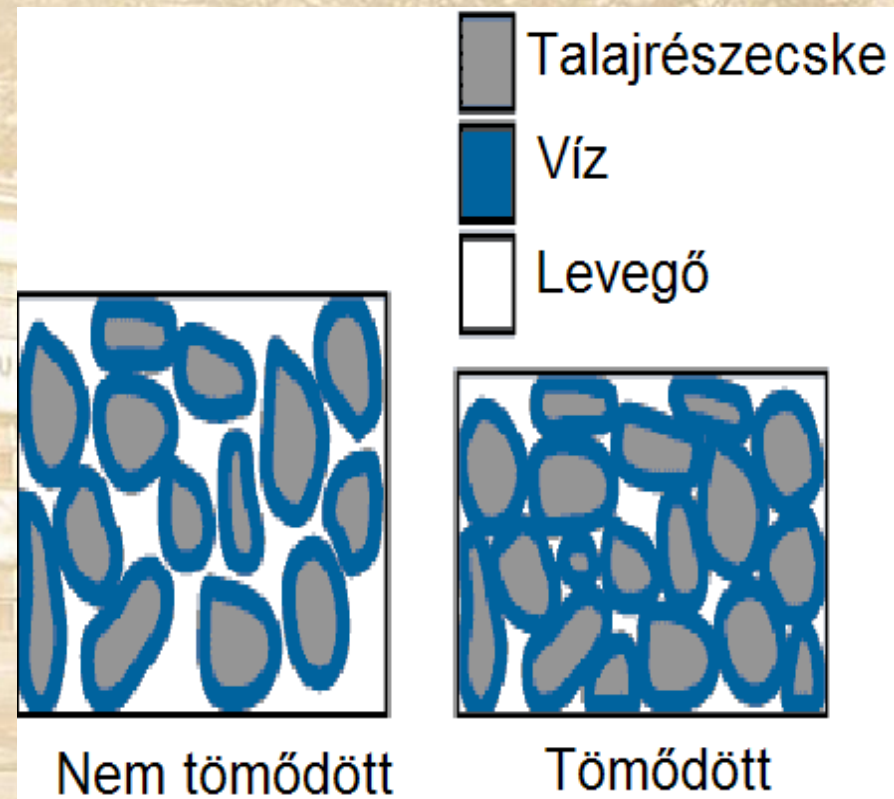
Fogalmak: tömörödés

Tömődött talaj

Térfogattömeg növekedés

Pórustérfogat
csökkenés

Transzport funkciók
(víz és levegő-áteresztés)
csökkenése

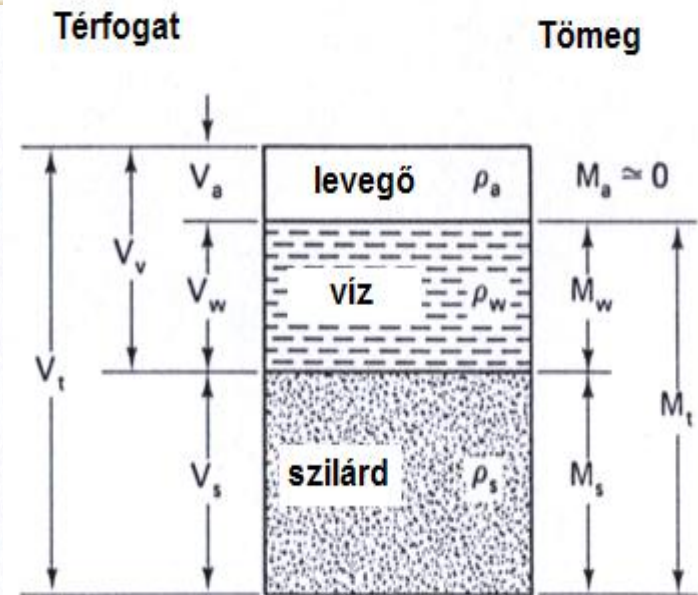
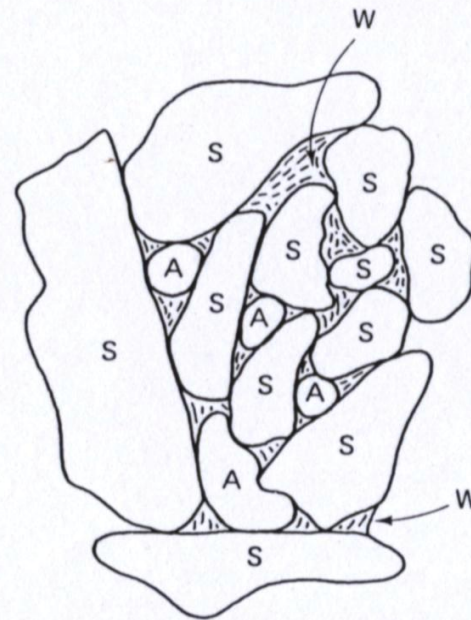

A talaj háromfázisú rendszer

S: szilárd

A: levegő

W: víz

Fogalmak: térfogat tömeg

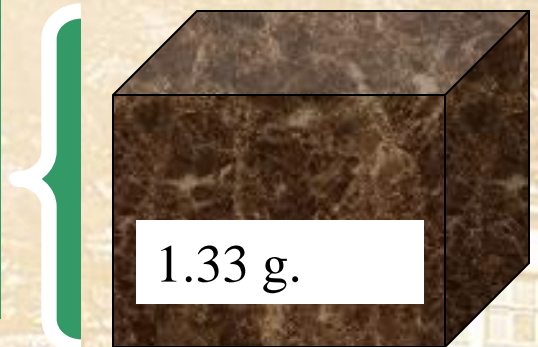
- A természetes fekvésű talaj (szilárd fázis + pórustér) egységnyi térfogatának tömege
- Ásványi talajok esetén: $1,1-1,8 \text{ g/cm}^3$
- Szerves talajok esetén: $0,12-0,48 \text{ g/cm}^3$

A talaj tömörödés mértéke: térfogat tömeg:

A minta szilárd részből és pórusokból áll

$1 * 1 * 1$ cm. (azaz 1cm^3 talaj)

A térfogattömeg kiszámítása

Térfogat = 1 cm^3

Tömeg = 1.33 g

Térf.tömeg = $\frac{1.33}{1}$

Térfogattömeg =

$\frac{\text{A talaj tömege}}{\text{A talaj téfogata}}$

Térf tömeg = $1.33\text{ g} / \text{cm}^3$

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Átlagos értékek

- **A humuszos talaj átlagos térfogattömege: 1,3 g/cm³**
- **1 m² - 10 cm-es rétege: 130 kg**
- **1ha- 10 cm-es rétege: 1300000kg**

A tömörödés megnyilvánulás formái

1. Az adott talajtömeg
térfogata csökken
(Roskadási
tömörödés)

- Mechanikai terhelés
hatására következik
be

- Térfogattömeg
növekedésben
nyilvánul meg

- A nagyobb pórusok
aránya csökken

Anyagszállítási tömörödés

**Az adott térfogatú talaj pórusait
máshonnan odaszállított
anyag tömi el
(Anyagszállítási tömörödés)**

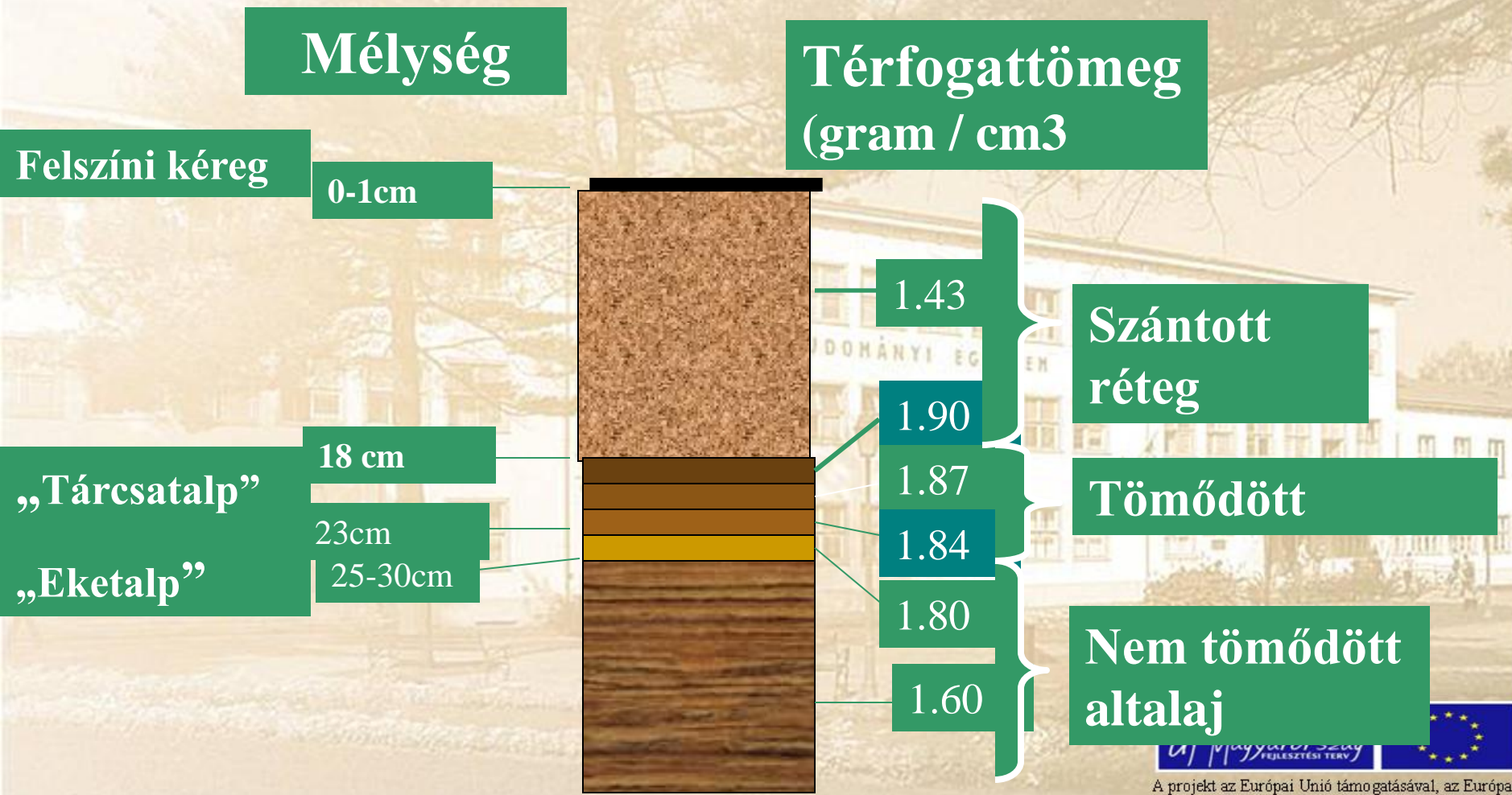
**- Peptizálódott
talajrészecskék lerakódása
okozza**

**- A térfogattömeg
növekedése nem mindig
következik be**

Térfogattömeg és a tömődött szintek

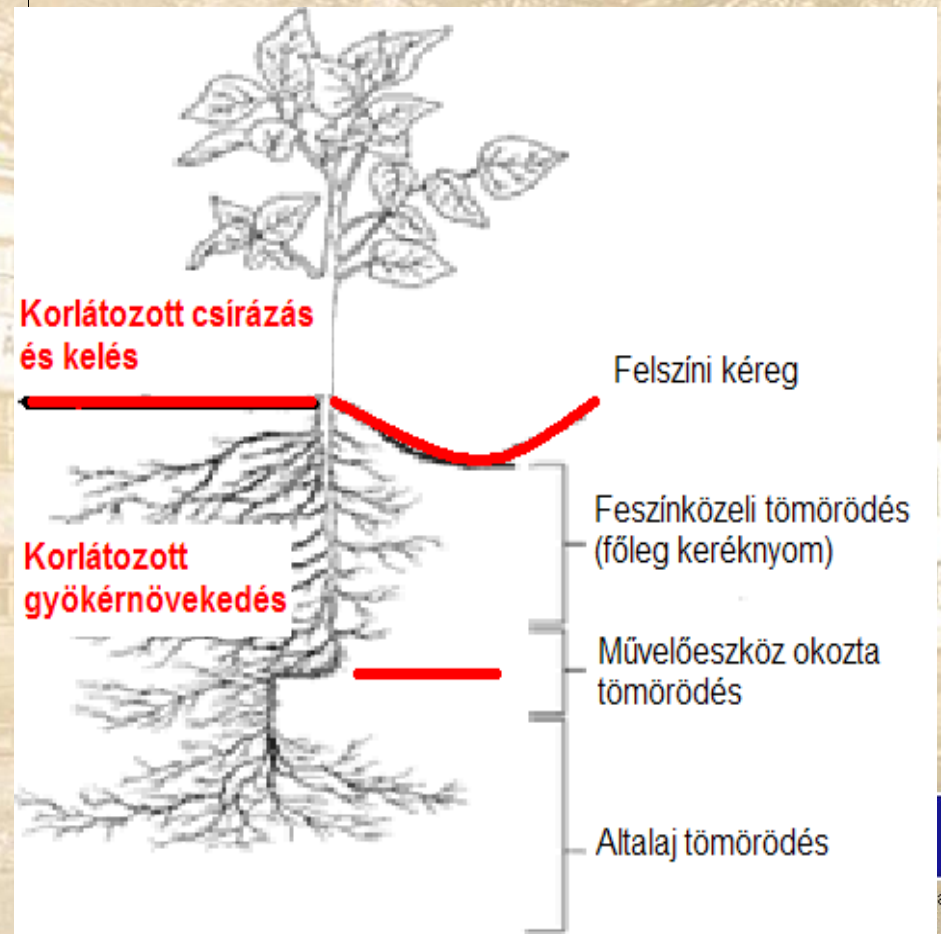

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A talajtömörödések típusai elhelyezkedésük szerint és az okozott károk

A tömörödés kialakulásának helye szerint megkülönböztetünk:

- felszíni kéreg
- felszín közeli tömörödést, amely főleg keréknyomból alakul ki
- művelőeszköz által okozott tömörödést (eketalp, tárcsatalp)
- altalajtömörödést, amely főleg természetes tényezők természetes talajrétegzettség, talajképző folyamatok, talajvíz hatására alakul ki.

Felszíni tömörödés:

- **Bármely talajtípuson kialakulhat.**
- **Kémiai és mechanikai okai egyaránt lehetnek.**
- **A talajfelszín eliszapolódásának legfőbb kémiai oka a talaj kalciumtartalmának abszolút, vagy a Na-ionokhoz viszonyított relatív csökkenése.**
- **Mechanikai okok közül a többszöri taposás szerkezet-, a túlművelés következtében kialakuló porosodás, (legkárosabb a talajmaró!!)**
- **az esőcseppek ütőhatására bekövetkező szerkezetszétesés a legfontosabbak.**

A felszíni tömörödés elleni védekezés legfontosabb módjai:

- A talajfelszín kémiai javítása kisadagú (1-2 t/ha) mész ill. gipsz alkalmazásával.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A felszíni tömörödés elleni védekezés legfontosabb módjai(2):

- **Talajaink többségén a felszíni kéregképződés mérséklésének leghatékonyabb eszköze a cseppek ütőerejét mérsékelő mulcs alkalmazása.**

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

ELŐADÁS Felhasznált forrásai

- Birkás M. - Gyuricza Cs.: Talajhasználat – Műveléshatás – Talajnedvesség. Quality-Press Nyomda & Kiadó Kft. 2004.
- Birkás M. (szerk.): Földművelés és földhasználat. Mezőgazda Kiadó, Budapest. 2006.
- Birkás M.: Környezetkímélő alkalmazkodó talajművelés. Akaprint Nyomdaipari Kft. 2006.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Debrecen Egyetem
Mezőgazdaság- Élelmiszertudományi és
Környezetgazdálkodási Kar

Pannon Egyetem
Georgikon Kar

Köszönöm a figyelmet!

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg